

SMRTNA OZLJEDA RADNIKA NA PRIVREMENOM GRADILIŠTU

U kolovozu 2008. godine, na privremenom gradilištu u Zagrebu, prilikom utovara mini rovokopača na kamion poginuo je radnik XY, vozač kamiona. Analiza ovog događaja temelji se na nalazima nadležnog inspektora rada za zaštitu na radu Državnog inspektorata koji je obavio očevid na mjestu događaja, inspeksijske nadzore, te poduzeo propisane mjere.

OPIS DOGAĐAJA

Radnici AB, CD i XY su po nalogu rukovoditelja radova MM izvodili pripreme radove za utovar mini rovokopača na kamion. Vozač kamiona XY, koji je temeljem ugovora o radu bio zaposlen kod poslodavca na poslovima savjetnika za poslove prijevoza, dovezao je kamion u blizinu objekta u izgradnji gdje se nalazio mini rovokopač.

Teren na koji je dovezao kamion bio je neravan i prekriven šljunkom. Vozač kamiona je otvorio zadnju stranicu kamiona te zajedno s radnikom CD postavio dvije metalne rampe širine oko 40 cm, s jedne strane na rub utovarnog prostora kamiona koji je na visini oko 1,4 m, a drugi kraj na tlo.

Rukovatelj AB pokrenuo je rovokopač prema metalnim rampama i počeo se preko njih uspi-

njati na kamion. U jednom trenutku, kada je bio na pola puta, mini rovokopač počeo se nagnjati u lijevu stranu gdje se nalazio vozač kamiona. On je upozorio rukovatelja da će se mini rovokopač prevrnuti. Pokušao ga je nesvjesno pridržati, ali se u tom trenutku mini rovokopač prevrnuo na lijevu stranu i pao na radnika XY. Pri tome, zajedno s mini rovokopačem je pao i radnik AB koji se pri tome lakše ozlijedio, dok je radnik XY poginuo.

Inspektor rada utvrdio je da vozač kamiona XY ispunjava potrebne posebne uvjete iz članka 3., točka 19. Pravilnika o poslovima s posebnim uvjetima rada (N.N., br. 5/84.; dalje u tekstu: Pravilnik), ali da nije osposobljen za rad na sigurnan način za obavljanje tih poslova.

Nadalje, poslodavac nije na zajedničkom privremenom radilištu osigurao da se radovi obavljaju uz primjenu pravila zaštite na radu u odnosu na svoje radnike i radnike drugih poslodavaca.

PROVEDBA PROPISA ZAŠTITE NA RADU

Inspeksijskim nadzorom obavljenim u povodu navedenog događaja utvrđeni su ovi bitni nedostaci koji su pridonijeli stradavanju radnika:

- pojedinačne metalne rampe koje su služile za utovar mini rovokopača nisu na tlo bile postavljene u istoj razini, a povrh toga je jedna metalna rampa na nižoj razini bila postavljena na mekaniju (šljunčanu) podlogu
- vozač kamiona XY koji je postavljao rampe za utovar mini rovokopača nije bio osposobljen za rad na siguran način za obavljanje tih poslova
- radnik AB ne ispunjava potrebne posebne uvjete za obavljanje poslova upravljanja i rukovanja rovokopačem
- radnik CD koji je obavljao pomoćne poslove na utovaru predmetnog rovokopača nije bio osposobljen za rad na siguran način za te poslove
- rukovoditelj gradilišta MM, kao ovlaštenik poslodavca koji je bio zadužen za organizaciju rada na predmetnom privremenom radilištu, nije bio osposobljen za obavljanje poslova zaštite na radu sukladno odredbama čl. 26. Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 59/96., 94/96., 114/03., 100/04., 86/08. i 116/08.; dalje u tekstu: ZZR) i Pravilnika o programu, sadržaju i načinu provjere znanja poslodavca i njegovih ovlaštenika iz područja zaštite na radu (N.N., br. 69/05.).

Osim navedenog, utvrđeni su i drugi propusti u provedbi propisa zaštite na radu, nevezani sa samim događajem, a koji dodatno upućuju da poslodavac nije skrbio o zaštiti radnika na radu (npr. osiguravanje pružanja prve pomoći radnicima na radu, prijava radilišta nadležnoj inspekciji rada i sl.).

Navedeni primjer je prikaz improvizacija u primjeni pravila zaštite na radu jer nisu primijenjena posebna pravila koja se odnose na radnike i način obavljanja radnih postupaka. Posljedice takvih improvizacija su najčešće katastrofalne jer završavaju tragično za radnika.

POVREDA PROPISA

Poslodavac je počinio niz povreda propisa iz područja zaštite na radu, a u ovom primjeru bit će navedeni samo oni koji su izravno vezani s opisanim događajem.

Poslodavac je počinio teško kazneno djelo protiv opće sigurnosti opisano u odredbama članka 265., stavak 2. i članka 271., stavak 2. Kaznenog zakona (N.N., br. 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 71/06., 115/06., 110/07. i 152/08.) jer je dopustio:

- suprotno odredbama članka 55., stavak 1. ZZR-a da se na privremenom radilištu obavlja utovar mini rovokopača na kamion suprotno pravilima zaštite na radu, pri čemu za utovar rovokopača nije postavio sigurno sredstvo za premoštenje visinske razlike kako je to propisano odredbama čl. 113. Pravilnika o zaštiti na radu pri utovaru i istovaru predmeta (N.N., br. 49/86.),
- radniku XY samostalno obavljanje poslova vozača kamiona koji prethodno nije osposobljen te poslove obavljati bez ugrožavanja vlastitog života te života i zdravlja drugih radnika sukladno odredbama članka 28. ZZR-a i članka 106. Pravilnika o zaštiti na radu pri utovaru i istovaru tereta,
- suprotno odredbama članka 34., stavak 2. ZZR-a radniku AB upravljanje rovokopačem (što su poslovi s posebnim uvjetima rada temeljem odredbi članka 3., točka 2. Pravilnika), pri čemu on nije ispunjavao potrebne posebne uvjete stručne osposobljenosti i zdravstvene sposobnosti za rukovanje i upravljanje rovokopačem,
- radniku CD da samostalno obavlja poslove na utovaru tereta koji prethodno nije osposobljen te poslove obavljati bez ugrožavanja vlastitog života te ži-

vota i zdravlja drugih radnika sukladno odredbama članka 28. ZZR-a i članka 106. Pravilnika o zaštiti na radu pri utovaru i istovaru tereta.

PODUZETE INSPEKCIJSKE MJERE

Tijekom očevida inspektor je temeljem ovlasti iz odredbi članka 102., stavka 3., podstavka 4. ZZR-a donio rješenje kojim je zabranio utovar mini rovokopača na kamion dok se ne osiguraju uvjeti za sigurno izvršenje radnje; rješenje kojim je naredio poslodavcu da radnika AB udalji s poslova rukovatelja mini rovokopačem (što su poslovi s posebnim uvjetima rada temeljem čl. 3., toč. 2. Pravilnika) za vrijeme dok na propisani način ne utvrdi da radnik ispunjava potrebne posebne uvjete stručne osposobljenosti i zdravstvene sposobnosti i dok se ne osposobi poslove rukovatelja rovokopačem obavljati na siguran

način; te rješenje kojim je naredio da se radnik CD udalji sa samostalnog obavljanja poslova na utovaru i istovaru tereta dok se ne osposobi za rad na siguran način na tim poslovima.

Također je zbog pada mini rovokopača s rampe donio rješenje kojim je zabranio korištenje mini rovokopačem dok se ne ispita kao sredstvo s povećanim opasnostima i ispravom o ispitivanju ne dokaže njegova ispravnost.

Podnesena je kaznena prijava nadležnom Državnom odvjetništvu zbog utemeljene sumnje o počinjenju kaznenog djela opisanog u prethodnoj točki (povreda propisa).

Inspektor je donio i druga rješenja s naređenjima za otklanjanje utvrđenih nedostataka iz područja zaštite na radu, te podnio optužni prijedlog za odgovarajuće prekršaje, ali ona ovom prilikom nisu navedena jer nisu izravno povezana s opisanim događajem.

*Đuro Čižmar, dipl. ing. stroj.
Državni inspektorat
Odjel zaštite na radu, Zagreb*